© Greg Rucka – Brian Hurtt

Vakoojia, rikollisia ja sotilaita

Uusi amerikkalainen toimintasarjakuva on kovaksikeitettyjen miesten käsissä

Otto Sinisalo

Uusi amerikkalainen toimintasarjakuva ammentaa enemmän vaikutteita sotaelokuvista, televisio poliisisarjoista ja kovaksikeitetyistä dekkareista kuin perinteisistä supersankaritarinoista. Sarjakuvakäsikirjoittajat Ed Brubaker, Greg Rucka ja Micah Wright ovat toiminnan miehiä.

Yhtenä 2000-luvun alun trendeistä amerikkalaisessa valtavirtasarjakuvassa voidaan pitää tietynlaista maanläheistymistä. Rikossarjakuva on osiltaan horjuttanut puhtaan eskapistisen fantasian asemaa ja ovatpa muutamat supersankaritkin vaihtaneet viittansa nahkatakkeihin. Yhtenä suuntauksen edelläkävijänä voidaan pitää Brian Bendisia (ks. Sarjainfo 4/2002), joka aikanaan toi elementtejä rikossarjakuvistaan Marvelin supersankarilehtiin. Kustantamot ovat havainneet maanläheisen lähestymistavan mahdollisuudet. Amerikkalaisen toimintasarjakuvan tulevaisuus kuuluu vähäpuheisille, liikaa tupakoiville ja tarpeeksi ryyppääville toiminnan miehille ja naisille. Myös heidän luomansa hahmot ovat karskeja.

Mies, joka tiesi liikaa

Greg Rucka on sarjakuvien ohella kirjoittanut ja kirjoittaa edelleen useita dekkariromaaneja Atticus Kodiak –henkivartijahahmostaan. Ensimmäinen Ruckan kirjoittama sarjakuva oli Whiteout, Steve Lieberin kuvittama, arktisella tutkimusasemalla tapahtuva murhamysteeri. Sarjan julkaissut Oni Press jatkoi yhteistyötä julkaisemalla jatko-osan Whiteout: Melt sekä antamalla Ruckalle mahdollisuuden kirjoittaa jatkuvaa sarjaa. Vaihtelevien taitelijoiden kuvittama Queen & Country on vuodesta 2001 alkaen ilmestynyt realistinen agenttisarjakuva, joka kuvaa Iso-Britannian tiedustelupalvelun agenttien raadollista elämää. Siinä yhdistyvät perusteellinen taustoitus, tehokas kerronta ja parhaimmillaan julman tarkka henkilökuvaus. Ruckan hahmot tekevät vaikeita päätöksiä suurten paineiden alaisena. Kun tilanteet kulminoituvat väkivaltaan, on se raakaa ja lopullista.

© Ed Brubaker – Colin Wilson

Ruckan menestys Onilla herätti myös suurempien kustantamojen mielenkiinnon. Hän on kirjottanut lukuisia Batman-sarjakuvia DC Comicsille ja työskentelee nykyään Ihmenaisen parissa. Jälkimmäinen saattaa vaikuttaa erikoiselta valinnalta jännäreihin erikoistuneilta kirjoittajalta. Rucka on saanut paljon kiitosta uskottavista naishahmoistaan, joten on kuviteltavissa, että hän saa ulottuvuuksia myös stripparilta näyttävään supersankarittareen.

Viimeistään pesti Marvelin Wolverine-sarjakuvan kirjoittajana sinetöi Ruckan statuksen mainstream-suosikkina. Ensimmäinen numero oli Diamond-jakeluyhtiön kuukauden myydyin yksittäinen sarjakuvalehti. Supersankariprojekteistaan huolimatta Rucka jatkaa Queen & Country kirjoittamista ja uusi romaani "Fistful of Rain" ilmestyi hiljattain.

Taistelutoverit

Toistaiseksi vähemmän tunnettu Micah Wright on entinen Yhdysvaltain armeijan tarkk'ampuja ja Panaman maihinnousun veteraani, joka armeijasta lähdettyään siirtyi – luonnollisesti – kirjoittamaan lasten animaatiosarjoja. Wrightin sarjakuvadebyytti StormWatch: Team Achilles on hirtchinen kertomus erikoisryhmästä, joka taistelee supersankareita vastaan ilman yhiluonnollisia avuja. Suomalaisia lukijoita kiinnostanee StormWatchin "Jukko Hämäläinen", arpinen suomalainen lähitaistelueksperti, jonka kotimaan supersankarit ovat hävittäneet. Wright on viettänyt Suomessa vaihto-oppilasvuoden, mikä selittää suomeksikin kiroilevan Jukon.

Vaikka ei olekaan realistinen, on DC:n WildStorm-alanimikkeen julkaisema StormWatch hauska ja fiksu action-sarjis. Wright kirjoittaa jännittävästi taktiikoita ja tekniikoita pohtivia sotilaita: vaihteeksi on hauska nähdä ajattelevia toimintasankareita. StormWatchissa on myös voimakas kyynisen satiirinen ja poliittinen pohjavire. Wright onkin sarjakuvapiireissä tunnettu Yhdysvaltain nykyisen hallinnon kriitikkona. Hän on myös julkaissut kirjan parodisia propagandajulisteita nimeltään "You Back the Attack, We'll Bomb Who We Want". Wrightilta on tulossa uusi sarjakuva, joka sekin lupaa toimintaa yhdistettynä polittiikkaan: Ensi vuonna ilmestyvä Vigilante on kertomus kostajasta, joka sotii suuryrityksiä vastaan. Jää nähtäväksi, onko se Wrightin pääsylippu lopulliseen suuren yleisön suosioon.

Syvä uni

Ed Brubaker on käsikirjoittanut sarjakuvia 90-luvun alkupuolelta saakka, mutta lukuisista palkintoehdokkuuksista ja kriitikoiden kehuista huolimatta Brubaker ei ole onnistunut nousemaan amerikkalaisten sarjakuvakirjoittajien raskaaseen sarjaan. Hän on kirjoittanut erinäisiä minisarjoja ja albumeita DC:lle, Drawn & Quarterlylle ja Top Shelfille. Brubakerinkin tarinat ovat tavallisesti rikosjännärcitä. Kuten Rucka, on Brubaker päätynyt työstämään DC:lle erilaisia Batman-sarjakuvia – kohtalo, joka näyttää olevan varattu kaikille DC:n palkkaamille dekkaristeille. Hänen Catwoman-sarjansa on ollut kohtuullinen kriitikko- ja yleisömenestys, samoin kuin verrattain realistinen Gotham Central, joka kertoo Batmanin varjossa työskentelevistä poliiseista. DC:n WildStormin julkaisema Sleeper on ollut toistaiseksi Brubakerin suurin arvostelumenestys, vaikka myyntiluvut ovatkin olleet vaatimattomat. Sleeper on tarina rikollisjärjestöön soluttautuvasta superagentista, joka uppoaa pikku hiljaa syvemmälle rikolliseen maailmaan. Sean Phillipsin kuvittama Sleeper päättyy numeroon 12, mutta WildStorm suunnittelee uutta Sleeper-sarjaa ja kokoelma-albumi on tulossa.

Rucka, Wrightin ja Brubakerin lisäksi kovaksikeitetty suuntaus näkyy myös jo valmiiksi suosittumpien kirjoittajien tuotannossa. Warren Ellis on vuonna 2003 kirjoittanut joukon näppäriä toimintasarjakuvia, Garth Ennis on keskittyvyt sotasarjakuviin ja Punisher-kostajahahmon kirjoittamiseen. 100 Bullets-rikossarjasta tuttu Brian Azzarello hyppää, kuinkas muutenkaan, Batmanin kirjoittajaksi. Myös tuoreemmat kirjoittajanimet ovat hypänneet kelkkaan: Matt Fractionin 70-luvun toimintaelokuvapastissi Last of the Independents ja Andy Diggle vakoilujännäri The Losers ovat tuoreimpien menestysten joukossa.

Kovaksikeitetyn toimintasarjakuvan kasvavasta suosiosta huolimatta suurin osa amerikkalaisesta mainstream-sarjakuvasta ei ole edelleenkään kovin kiinnostavaa. On kuitenkin hauska nähdä normaalisti vähemmän suosittujen genrejen nostavan päätään. Monimuotoisuus on rikkautta, sarjakuvamarkkinoillakin. ■

© Ed Brubaker – Colin Wilson

Mm. Point Blank -sarjan käsikirjoittanut Ed Brubaker odottaa yhä suurta läpimurtoaan.

© Greg Rucka – Brian Hurtt

Queen & Country: Declassified.